การพัฒนาหลักสูตรการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน

The Development of Training Programs For Good Youth Citizens

ชัยนิตย์ พรรณาวร และ รุจิร์ ภู่สาระ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน และ (2) ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองหลักสูตรฝึกอบรม คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี แบ่งเป็น นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คนและ นักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ ตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาและวิเคราะห์หลักการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิด จากนั้นกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และโครงสร้างต่าง ๆ ที่สำคัญ ตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ nonequivalent pretest-posttest control-group design ใช้สถิติ t-test แล้วนำเสนอผลการทดสอบในรูปตาราง สำหรับกลุ่มทดลองมีการประเมินผลการฝึกอบรม ตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากได้ตรวจสอบประสิทธิภาพแล้ว ได้นำผลมาปรับปรุงแก้ไข ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรนี้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนใน 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการปรับตัวและด้านความ เป็นไทย

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, หลักสูตรฝึกอบรม, ความเป็นพลเมืองดี, เยาวชน

Abstract

This research aimed to 1) Develop the curriculum of good citizen for youth; 2) Evaluate the effectiveness of the curriculum of good citizen for youth. According to several research and development models, the curriculum was developed through 4 stages as follows : stage 1: surveying fundamental data; the researcher collected data from printed materials, related literature. By collected data from the learners, social environment, cultural, nature and learners qualification. Stage 2: Constructing a Training Curriculum.

a curriculum was created based on the fundamental data including principle and rationale, fundamental concepts, objectives and structure. The curriculum contains six training units. Stage 3: Evaluating the Effectiveness of the Curriculum; the study applied to nonequivalent pretest-posttest control-group design. The thirty of experimental group was trained with the improved curriculum to refine the effectiveness of the curriculum in the aspect of content validity relation. From the result of the experiment, the sample group can pass the test at the end of sub-unit, more than 80%. Relating with the mentioned as above. Stage 4: Revising the Curriculum; In the experimental process, and after the experiment, each learning unit was evaluated by the trainees concerning the suitability of the objectives, content, training methods and activities, and training media. The study depicted that the curriculum appeared appropriate in all aspects.

Keywords: development of training program, training program, good citizen, youth

ความนำ

"โลกาภิวัตน์" เป็นแรงผลักดันสังคมเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ กระแสการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมก่อให้เกิดสภาวะการแข่งขันกันอย่างรุนแรงไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง เทคโนโลยี การบริหารและวัฒนธรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ขององค์การจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากและหนึ่งในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ต้องมีความเกี่ยวข้องกับ "คน" หรือ "มนุษย์" ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด ในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุตสาหกรรมและอื่น ๆ จะดำเนินไปได้เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศนั้น ๆ เป็นอันดับแรก การเสริมสร้างพลเมืองของชาติให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีความเข้มแข็งทางสติปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและสร้างความรู้ใหม่ได้ เพื่อที่จะดำเนินชีวิต ในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นคง โดยที่ยังคงรักษาความเป็นไทยไว้ได้ และสามารถดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างสันติสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 5) การเรียนในระดับโรงเรียนเป็นการเรียนเพื่อการเตรียมความพร้อมที่จะออกสู่สังคมแห่งการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีของสังคมประเทศชาติและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถของสังคม กรมวิชาการ (2545, หน้า 2) ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การประหยัด รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นเป้าประสงค์ วัยรุ่นหรือเยาวชนในปัจจุบันต้องปรับปรุงเพื่อให้เป็นพลเมืองดี จากที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีด้านการบริหารการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชนและคาดว่า เยาวชนจะมีพฤติกรรมด้านการเป็นพลเมืองดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน

2. ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

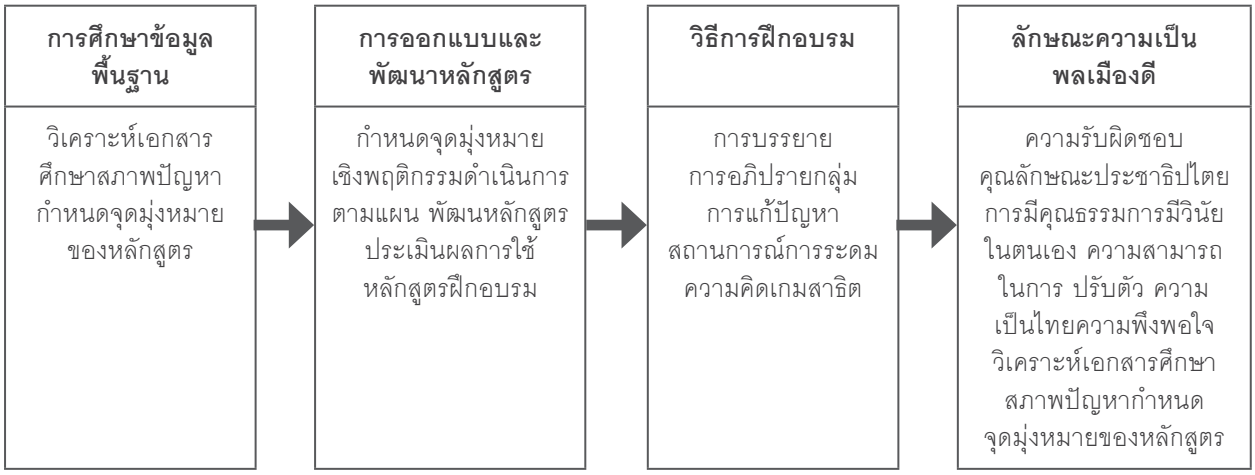

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

หลังผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน ผู้เข้ารับการอบรมมีพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการอบรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองหลักสูตรฝึกอบรม คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี แบ่งเป็นนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และนักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- หลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน
- คู่มือการสอนหรือการจัดกิจกรรม
- สื่อการจัดกิจกรรม
- คู่มือสำหรับผู้เรียน
- แบบวัดลักษณะความเป็นพลเมืองดี
- แบบประเมินความพึงพอใจในในการเข้ารับการฝึกอบรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเบื้องต้นการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่า IOC การหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรการอบรม การทดสอบค่า *t*-(pair sample *t*-test)

ขั้นตอนการวิจัย

มีขั้นตอนการวิจัย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์หลักการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กำหนดเป็นกรอบแนวคิด จากนั้นกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน นักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน

ตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานใน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

หน่วยการเรียน กิจกรรม การฝึก อบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล

การประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม ดำเนินการโดยนำแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงโครงร่างของให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกับนำข้อมูลมาสร้าง เป็นคู่มือประกอบการฝึกอบรม

ตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน นักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Nonequivalent Pretest-Posttest Control-Group design มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถิติ *t*-test แล้วนำเสนอผลการทดสอบในรูปตาราง สำหรับกลุ่มทดลองมีการประเมินผล การฝึกอบรม

ตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

หลังจากได้ตรวจสอบประสิทธิภาพแล้ว ได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนใน 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการปรับตัว และ ด้านความเป็นไทย ได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน

2. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในความหมายและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มีความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติในด้านต่อไปนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีวินัยในตนเองด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความเป็นไทย หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีเอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับวิทยากร และผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมหน่วยการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล

3. ผลการตรวจสอบเอกสารหลักฐานฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และโครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบ มีการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปทดลองใช้มีการปรับ และแก้ไขคำผิด จนได้หลักสูตรฝึกอบรมที่พร้อมจะนำไปทดลองใช้ค่าอยู่ระหว่าง .9-1.0 และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทุกผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

4. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนใน 6 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการปรับตัว และ ด้านความเป็นไทย ได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดีสำหรับเยาวชน

การอภิปรายผล

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพสังคมไทยปัจจุบัน จะพบว่าสังคมเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ มากมายแสดงให้เห็นว่า อาจเกิดจากการขาดคุณภาพของคนนั้นเอง การวางแผนพัฒนาประเทศจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนเพื่อนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

อันเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ดี ตามที่สังคมต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกฝังให้เยาวชนไทยเป็นคนดี มีศีลธรรม มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น พระประมุข อันได้แก่ การมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้อย่างเหมาะสม การเรียนในระดับโรงเรียนจึงเป็นการเรียนที่เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะออกสู่สังคมแห่งการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีของสังคมและประเทศชาติและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถขององค์การ การที่เยาวชนจะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้นั้น จะต้องอาศัยความตั้งใจ ความรับผิดชอบ และการจูงใจตนเอง การฝึกฝนและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งการแสวงหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนให้สูงขึ้น ความสามารถในการพัฒนาตนเองนั้น จึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา (Oxford, 1990, p. 67)

การเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนค้นพบวิธีการที่จะนำไปสู่ความเข้าใจด้วยตนเองจึงมีความสำคัญยิ่ง โดยทั่วไป นักเรียนและเยาวชนมักเคยชินกับวัฒนธรรมทางการเรียน และการจัดการศึกษาที่ครูเป็นผู้ป้อนความรู้ให้ โดยไม่มีความกระตือรือร้นที่จะขวนขวายหาความรู้ด้วยตนเอง จึงควรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเหล่านี้ หากไม่สามารถฝึกให้เยาวชนมีความเป็นตัวของตัวเองและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ย่อมยากที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และลักษณะใฝ่รู้ (พระไพศาล วิศาโล, 2544)

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอาจกล่าวได้ว่า การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรเป็นการวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนด ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรม และวิธีการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา และเลือกรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มนำมาใช้เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากร และผู้เข้ารับการอบรมด้วยกัน สื่อประกอบการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา และวิธีการอบรม ผู้วิจัยยกร่างหลักสูตรแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร และนักวัดประเมินผลตรวจสอบและทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Tyler (1949) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร การเลือกโดยจัดเนื้อหาสาระการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เลือกมาแล้ว ในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างครอบคลุมสามารถนำไป สู่จุดมุ่งหมายหลาย ๆ อย่างได้และออกแบบการเรียนการสอน และวิธีการประเมินที่มีความเป็นไปได้

ผลจากการนำหลักสูตรฝึกอบรม และคู่มือผู้สอนเอกสารประกอบการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมมีมากจนถึงมากที่สุด ในขณะเดียวกัน ความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีระบบตามขั้นตอน ทำให้ผู้วิจัยทราบ ความต้องการของผู้ฝึกอบรม

นอกจากนั้นในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งทำการทดสอบด้วย *t*-test พบว่าเป็นข้อทดสอบที่มีอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่า .84 ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูง จึงเชื่อได้ว่าแบบทดสอบวัดความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งมีคุณภาพทั้งในด้านความเที่ยงตรง และค่าความเชื่อมั่นของคะแนนอยู่ในระดับสูง

3. การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยใช้ทดลองกับกลุ่มเป้าหมายจริงคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวันที่ 28-30 พฤศจิกายน 2555 ณ ห้องประชุม โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี มีดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละหน่วย ระหว่างที่ดำเนินการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้เข้าอบรมปฏิบัติตามใบงาน โดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานตามใบงานและประเมินคะแนนตามใบงานแต่ละใบงาน เมื่อเสร็จสิ้นหน่วยการเรียนผู้วิจัยได้ทำการทดสอบท้ายหน่วย ผลจากการประเมินการผ่านการทดสอบ ท้ายหน่วย ผู้เข้าอบรมสามารถผ่านการทดสอบท้ายหน่วย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการทดสอบท้ายหน่วยเกิน ร้อยละ 80 เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการฝึกอบรมที่มีหลากหลาย และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกหน่วยการเรียนช่วยกระตุ้นผู้เข้าอบรมให้ตื่นตัว และให้ความสนใจ ในกิจกรรมที่แตกต่างจากที่เคยได้รับการฝึกอบรมมาก่อนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแรงจูงใจภายในที่ต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการตำรวจชุมชนซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันอยู่บ้างแล้ว ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำหลักการที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ได้อย่างแท้จริง

ข้อคำถามจากการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนและจากการสังเกตการปฏิบัติตามใบกิจกรรม ทุกคนในกลุ่มได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์จากสถานการณ์จริงที่ปฏิบัติอยู่

จากเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับ Tyler (1949) ที่กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำประสบการณ์การเรียนที่เลือกไว้มาจัดให้แก่ผู้เรียนโดยผู้สอนควรวางแผน และจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับ การอบรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน

2.1 ผลการวิจัยพบว่า ก่อนทำการทดลองกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน ไม่ต่างกัน และหลังจากการทดลองพบว่ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความรู้ความสามารถของ ผู้เข้ารับการอบรมการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชนหลังทำการทดลองมีคะแนนสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

ก. หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้เพราะหลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์มาใช้กับกลุ่มควบคุม

ข. หน่วยฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้วิธีการฝึกอบรมโดยการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนจะนำไปสู่การให้อภิปรายกลุ่ม การให้ศึกษาสถานการณ์เป็นรายกรณีและการให้แสดงบทบาทสมมติ วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม ประกอบกับบรรยากาศในการฝึกอบรมมีความเป็นกันเองและกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความรู้ ความคิดออกมาอย่างเต็มที่ จึงทำให้ผลของการฝึกอบรมเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากเหตุผลที่สนับสนุนดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้ทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อใช้ประโยชน์หลากหลาย ผลการฝึกอบรมปรากฏว่า หลังฝึกอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีพัฒนาการดีขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และในกรณีที่มีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่รับการฝึกอบรม และในกรณีที่มีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่รับการฝึกอบรมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ผลปรากฏว่ากลุ่มที่เข้ารับการอบรมมีผลดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับ การฝึกอบรม นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาร่วมกันในกลุ่มจะทำให้สามารถสัมฤทธิ์ผลได้หลายเป้าหมาย และ

ร่วมมือกันเพิ่มพูนความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ในการเรียนแบบให้แก้ปัญหาที่จัดทำในการฝึกอบรมครั้งนี้ เป็นการกำหนดสถานการณ์ให้ ปัญหาที่ถามจึงเป็น การตั้งคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งผู้เรียนเรียนรู้จากการกระทำ ดังนั้นคำตอบที่ได้จึงไม่ใช่คำตอบเดียว และคำตอบมักจะนำไปสู่คำถามอีกหลายคำถาม เนื่องจากความรู้ที่ได้รับจะไม่สมบูรณ์ในตัวเอง แต่จะเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความรู้ ที่กว้างขวางมากขึ้น

2.2 จากผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน พบว่าผลการประเมินการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน ผู้เข้ารับ การอบรมได้แสดงความคิดเห็นในลักษณะเห็นด้วยถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งในแต่ละประเด็นที่ถาม ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

- ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน

- ด้านสภาพการจัดฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่ามีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับวิธีการฝึกอบรมที่มีความหลากหลายเหมาะสม ตามจุดประสงค์และเนื้อหา ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมมักเป็นการบรรยาย ด้านเนื้อหาการที่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ที่ต้องการจะนำเสนอมานาน จึงทำให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเต็มใจ ตั้งใจและเห็นว่าวิธีการที่ได้นำมาใช้มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง จุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นว่ามีความเหมาะสม ในระดับมาก โดยเสนอแนะให้มีการเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยให้มากขึ้น ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งครอบคลุมจุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยอยู่แล้ว เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงมีความเห็นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยการเรียนอยู่ด้วย

ส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ส่วนใหญ่ต่างแสดงให้เห็นถึงการเห็นด้วยกับการหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้ในการฝึกอบรมหรือเสริมหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ

4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงการเพิ่มจำนวนเวลาของแต่ละหน่วยซึ่งผู้วิจัยเห็นสอดคล้อง และได้นำมาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมให้เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วิทยากรในการฝึกอบรมควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมตามลำดับขั้นตอน และควรให้สิ่งเสริมแรงแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วย

2. ควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสมก่อนนำหลักสูตรนี้ไปใช้ในการฝึกอบรมกับนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของเยาวชนในกลุ่มที่ได้รับฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรม

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเยาวชนด้านอื่น โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

พระไพศาล วิสาโล. (2544). *กระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ*. ค้นจาก http ://visalo.org/article/budKrabuankarn.htm.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know.* New York: Newbury House.

Tyler, Raph W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago.